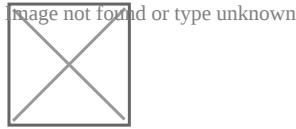

Ευθανασία: ευσπλαχνία ή απανθρωπιά; (Κωνσταντίνα Γογγάκη, Επ. Καθηγήτρια Παν/μίου Αθηνών)

/ [Πεμπτούσία](#)

Η αξία της ανθρώπινης ζωής κυριαρχεί σε όλες τις θρησκείες και σε όλα τα έθνη και η αφαίρεσή της αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αμαρτήματα (Γεώργιος Α. Μαθιουδάκης, 2007). Είναι δίκαιο, όμως, με την επίκληση των θρησκευτικών πεποιθήσεων, ή με νομικά εμπόδια να κρατάει κανείς στη ζωή με το ζόρι έναν άνθρωπο που βασανίζεται κι επιθυμεί διακαώς να λυτρωθεί δια του θανάτου;

Το μέγεθος του ηθικού διλήμματος της ευθανασίας ίσως καταστεί εμφανές αν θέσει κανείς τον εαυτό του ενώπιον συγκεκριμένων υποθέσεων, βάζοντας δηλαδή στη θέση του ανιάτου ασθενούς ένα αγαπημένο πρόσωπο του οικείου περιβάλλοντος ή και τον εαυτό του. Επίσης, εξετάζοντας και το ζήτημα της δωρεάς οργάνων από ζώντες δότες, που συνιστά μια μορφή ευθανασίας, αλλά

ανθρωπιστικά είναι μια μεγαλειώδης προσφορά. Μήπως θα πρέπει επομένως η πολιτεία να δώσει νομικά το δικαίωμα σε ιδιάζουσες περιπτώσεις, όπως όταν υπάρχουν οδηγίες για DNR (μη ανάταξη καρδιακής ανακοπής) και απόσυρση μη ανακουφιστικής αγωγής; Αν η κατάσταση είναι αφόρητη, και ο ασθενής ζητάει απεγνωσμένα να λυτρωθεί από τον πόνο, μπορεί ο ιατρός να αγνοήσει εντελώς την κραυγή του;

Στην περίπτωση της ευθανασίας η βιοηθική (Van Rensselaer Potter, 1971) θέτει τέσσερις βασικές αρχές: 1. Respect of Autonomy, 2. Non - maleficence, 3. Beneficence, και 4. Justice. Όλες οι αρχές είναι σημαντικές, και ιδίως η πρώτη, που αναφέρεται στην αυτονομία κάθε ανθρώπου. Χρειάζεται, ωστόσο, να γίνει η συζήτηση σε βάθος του παρονομαστή της ελεύθερης βούλησης (Σ. Ν. Αλαχιώτης). Έχει δικαίωμα ο ασθενής να αρνηθεί την θεραπευτική του αγωγή με στόχο τον τερματισμό της ζωής του. Ηθικά υπεύθυνος για την πράξη αυτή είναι ο ίδιος. Θα πρέπει, όμως, πρώτα όλα τα δεδομένα να εξετάζονται όχι μόνο εξονυχιστικά αλλά και εξατομικευμένα, από κάθε οπτική γωνία και χωρίς περιττό θόρυβο. Η ευθανασία συνιστά μια ιδιότυπη σχεδόν αφύσικη κατάσταση, που μπορεί να μοιάσει άλλοτε μ' ευσπλαχνία και άλλοτε με απανθρωπία. Ο άνθρωπος είναι χωμάτινη ύλη και αέρας. Οφείλει να γνωρίζει κανείς ότι ενώ είναι εύκολο με μία κίνηση να αφαιρέσεις τη ζωή του, ωστόσο, είναι απολύτως αδύνατο να του ξαναδώσεις τη ζωή.

Θα πρέπει, επίσης, να έχουν εξαντληθεί όλα τα ιατρικά μέσα και, κυρίως, κάθε προσπάθεια παρηγορίας και αποτροπής του ασθενούς από τη λύση της ευθανασίας. Σήμερα η επιστήμη εξελίσσεται με ραγδαίους ρυθμούς, υπάρχουν κέντρα αντιμετώπισης του πόνου, ενώ η ιατρική έρευνα διαρκώς προοδεύει. Αν βρεθεί το φάρμακο; Αν αλλάξουν τα θεραπευτικά δεδομένα; Γιατί ο ιατρός, σε αντίθεση με τον όρκο του Ιπποκράτη, αν δεν έχει εξαντληθεί κάθε ενδεχόμενο, να μετατραπεί σε δήμιος;

Εξάλλου, υπάρχει και η ψυχολογική βάση των επιφυλάξεων, καθώς ακόμη και ασθενείς με μηχανική υποστήριξη ή αναπηρίες κάνουν υπερανάπληρωση (ψυχοδυναμικός μηχανισμός άμυνας) με το να βρουν άλλες διεξόδους, και γυρίζουν την πλάτη στο ελάττωμα (Γεώργιος Α. Μαθιουδάκης, 2007). Ο Αμερικανός Matt Stutzman, λ.χ. αργυρός Παραολυμπιονίκης, αν και έχει γεννηθεί χωρίς χέρια, κατόρθωσε όχι μόνο αυτό να μην έχει επηρεάσει την καθημερινή του ζωή, αλλά οι αθλητικές του επιδόσεις να είναι απίστευτες, αφού ο Matt είναι ένας εξαιρετικός επαγγελματίας τοξοβόλος. Με το στόμα και τα πόδια του ξέρει να πετυχαίνει τον στόχο σε αγώνες, αλλά και στην ίδια τη ζωή του. Είναι, μάλιστα, ο κάτοχος του ρεκόρ Γκίνες για την πιο μακρινή και εύστοχη βολή στην τοξοβολία! Ο ίδιος ο Matt

Stutzman υποστηρίζει πως: «Προσπαθώ να είμαι ό,τι καλύτερο μπορώ να είμαι. Όποια κι αν είναι η πρόκληση, ο άνθρωπος μπορεί να τα καταφέρει!».

διαβάστε το προηγούμενο μέρος [εδώ](#)

Το παρόν κείμενο αποτελεί το τρίτο και τελευταίο μέρος της νοηματικής απόδοσης της εισήγησης «Ο άνθρωπος, το αποδημητικό πουλί. Φυσικός θάνατος και ευθανασία» της επ. καθηγήτριας φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Κωνσταντίνας Γογγάκη, στο 2ο Διεπιστημονικό Συνέδριο με θέμα: «ΗΘΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ» (συνεδρία: Ζητήματα Αριστοτελικής Πολιτικής Φιλοσοφίας και Σύγχρονης Ηθικής [Βιοηθικής]) που διοργανώνεται στο πλαίσιο του ΕΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ στον Πειραιά. Το πρόγραμμα του συνεδρίου μπορείτε να το δείτε [εδώ](#)

Φωτ: Depositphotos